

راگەياندىنى يەككىتى كۆمۈنىستەكان لە عىراق سەبارەت بە ھەلبژاردنەكان لە عىراقدا

ئامادەكارىيەكان بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنى سەرتاسەرى لە عىراقدا لە ۱۹۹۳ 30 كانونى دووھى داھاتودا لەلايەن ئەمىرىكا ھۆكۈمەتى كاتى عىراق ۋە حزبو لايەنە سىياسىيەكانى ترەو ھەروا درىژەى ھەيە .

"يەككىتى كۆمۈنىستەكان لە عىراق" لە كاتىكدا كەپشتىگىرى دەكات لە مافى خەلكى عىراق بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى ئازادو شەرىعى ۋە پاكو بەرەبەر بەچاودىرى چالاكانەى لايەننىكى ئىدوھولەتى ۋە لە باوھەدايە كەپشتىگىردىنى ئەم مافە زەوتكردىنى ئىرادە ۋە مافى خەلكى عىراقە ئەو خەلكى كەتېنوبى ئازادى ۋە رىزگارېونە لە سەركوت دىكتاتورىيەت ۋە ھىزە كۆنەپەرست ۋە ئىمپىرىيالىستىيەكان، ھاوكات لەگەل ئەم پىشتىگىرىيە بەپىيوسىتى دەزانىت كەسەبارەت بە ھەلبژاردنى ئىستا ئەم خالانەى خوارەو ۋە تۆمارىكات:

1/ بەدرىژايى دەيانسالنى رابردو ھۆكۈمەتە بۆرژواى ۋە سەربازىيە يەك لەدوایيەكەكان ھەوليانداوھ كەئىرادەى خەلكى عىراق زەوتبەكەن ۋە نەپانھىشتوھ دەولەتى عىراق پىشت بەدەنگو ئىرادە ۋە بىرپارو ھەلبژاردنى ئەوان بېسەتى، بۇيە عىراقى ھاوچەرخ ھەلبژاردنىكى بەخۆھ نەبىنيوھ كەتيايدا خەلكى عىراق ئازادانە ئىرادەى خۇيان بېھىننە مەيدان ۋە چىن ۋە تۆيزەكانى كۆمەلگا ھەريەك بەرنامە ۋە پلاتفۆرمى ھەلبژاردنى خۇيان بەخەنەروو . لەبەرئەوھ دامەرزاندنى دەولەتتە كەپشتى بەدەنگو ئىرادەى خەلك بەستىت ۋە ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى گىشتى ۋە ئازادو بەرەبەر يەكك بوھ لەخواستە دىموكراتىكەكانى خەلكى عىراق ۋە ئامانجەك بوھ لەئامانجەكانى، بەجۆرىك كەدوای رووخانى رىژىمى بەعسى نەئىمپىرىيالىزمى ئەمىرىكا ۋە ھىزە بۆرژواىيە جۆراوچۆرەكان ناتوانن فەرامۆشىبەكەن ۋە خۇيانى لىبىوئىرن . بەلام ديارە ھەمىشە ئەو ھىزانە ھەوليانداوھ كەناوھەرۆكى دىموكراتىك ۋە ئازادانەى پىرۆسەى ھەلبژاردن داتەككىن ۋە بۇ بەدېھنىئانى ئامانجە ئىمپىرىيالىستى ۋە كۆنەپەرستەكان ۋە بەدېھنىئانى پلان ۋە نەخشەكانىيان لە عىراقدا كەلكى لىئوھرىگن .

ھەروھە ئەو ھىزە تىرۆرىست ۋە توندېرەوانەى كەلەگەل پاشماوھەكانى رىژىمى بەعسى تاوانباردا ھاوپەيمايتىيان بەستوھ، ئەو ھىزانەى كەدەيانەوئ لەئوای لىئادا رابىكەن ۋە لەپىنناوې بەرژوھندىيەكانى خۇياندا تەپرو ووشك پىكەوھ بسوتىنن ۋە بەم جۆرە بوونى كۆنەپەرستانەى خۇيان بېسەپىنن، ئەم ھىزانە ھەمىشە لەدزى دەنگو ئىرادەى خەلك رەفتارىيان كىردوھ ۋە نەپانشاردۆتەوھ كەنىگەرەنن لەوھى كەلانى كەمى رىفۆرمە دىموكراسىيەكان لە عىراقدا بچەسى، ئەو رىفۆرمانەى كەئەگەر جىئەجىبىكرىن بەرە لىئىر پىئى ئەوان دەردەكېشى ۋە دەمامكە قىزەوونەكانىيان لادەبات ۋە رووى دزىوى راستەقىنەيان نىشانەدات .

بە پىئىيە خواست ۋە داخوایى خەلكى عىراق بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى گىشتى ئازادانە ۋە فەراھەمكردنى پىيوسىتى ۋە مەرجەكانى، ھەلبژاردنىك كەتيايدا خەلكى عىراق ھىواو چاودەروانىيەكانى خۇى بۇ دامەرزاندنى عىراقىكى ئازادو دىموكرات دەربىت لەئىئوان چەكوشى ھىزە سەربازىيەكانى ئەمىرىكا ۋە سندانى ھىزە كۆنەپەرستە ئىسلامىيەكان ۋە پاشماوھەكانى رىژىمى بەعسى تاوانباردا ووردوخاش بوھ .

بۇيە ئەو ھەلبژاردنەى كەبىرپارە لە عىراقدا بەرپىوھبچىت بەدېھنىئانى ئەو خواستە سەرەكەيەى خەلكى عىراق بەگىشتى ۋە چىنى كرىكارو خەلكى زەحمەتكىش بەتيايەتى نىوھ بگرە ھەولتېكى ئەمىرىكا ھىزە بۆرژواىيەكانى عىراقە بۇ لەباربىردن ۋە خالىكردنەوھى لەناوھەرۆكى دىموكراسىيەكانى خۇى ۋە ھىشتەنەوھى تاناستى يەك ھەلبژاردنى شەكلى كەتيايدا خەلك تەنھا دەنگ بەئەو حزبو كەسايەتى ۋە بەرنامە ۋە نەخشەنە بىدات كەپىشتەر لەسەرەوھ بۇى داپىژاؤون .

ھەلبەت لەھەناوې ئەم پىرۆسەيشدا ئەوھ تەنھا بۆرژواى عىراق ۋە حزبو كەسايەتە سىياسى ۋە رۆشنىبىرەكانىتې كەفرسەتى ئەوھىيان ھەيە بەدېلو بەرنامەى خۇيان بۇ رىكخستەنەوھى پەيكەرى دەولەتى عىراق ۋە سەرجم دامەرزاوھ ۋە ياساكانى رابگەيەن، ھەرچى چىنى كرىكارو خەلكى زەحمەتكىشە تاكو ئىستا ھىچ فرسەتېكەن لەم پىرۆسەى ھەلبژاردنەدا بۇ نەرەخساوھ كەخواست ۋە داخوایىيەكانى خۇيان بەيانبەكەن ۋە ئەو چاكسازيانە بەخەنەروھ كەدەيانەوئ ئەنجامبىرېت . ئەمىرىكا ھۆكۈمەتى كاتى عىراق بەرپىگەى جۆراوچۆر ھەولدەدەن خەلكى كرىكارو زەحمەتكىش ۋە چىنەنەدارەكان لەپىرۆسەى خۇئامادەكردن ۋە رىكخستنى ھەلبژاردنەكان دوربىخەنەوھ ۋە بىئانگايان بگەن ۋە زانىيارىيەكانىيان لىبشارنەوھ ۋە بەپىئى مىكانىزىمىك رىكى بەن كەخەلك لەبەرپىوھچوون ۋە ئەنجامدانىدا ھىچ دەورو رۆلېكى نەبى .

2/ داگىركردنى عىراق لەلايەن ئەمىرىكاوھ ھەروا درىژەى ھەيە . مەبەستى سەرەكى ئەنجامدانى ھەلبژاردنى ئىستا، لەكاتىكدا كەعىراق بوھ بەمەيدانى تەراتىنى ھىزە سەربازىيەكانى ئەمىرىكا، ھىچ نىيە جگە لەھەولتېكى چروپ بۇ ھىشتەنەوھ ۋە مانەوھى ئەو داگىركارىيە ۋە شەرىعەتپىدانى لەرپىگەى صندوقەكانى دەنگدانەوھ . ئەم ھەلبژاردنە پىرۆسەيەكە لەجەرگەى وولاتىكى داگىركراودا، بەچاودىرىيەكى رووكەشانەى ئىدوھولەتى، بەرپىوھدەچى . ئامانج لىئى دەربازكردنى ئەمىرىكايە لەو تەنگزەو قەيرانەى لە عىراقدا دوچارى بوھ . ئەو ھىزانەيشى بەھوئ ئەم ھەلبژاردنەوھ دىنەسەركار لەئىستاوھ دەبى بزانن كەنايىت ئەو ھىئە سوراھە بېزىنن كەئەمىرىكا دىيارىكردوھ واتە بەرگرى لەمانەوھى ھىزەكانى ئەمىرىكا لە عىراقدا كۆسپ دانەنان لەرپىگەى بالادەستى سەربازى ئەمىرىكا لە عىراق ۋە ناوچەكەدا .

3/ لەبەرئەوھى ھىشتا شەر لە عىراقدا تەواونەبووھ درىژەى ھەيە بۇيە ھىشتا بارودۆخىكى ئەمنى لەبار بۇ بەرپىوھچوونى ھەلبژاردن لەوادەى دىيارىكاروئى خۇيدا فەراھەمنەبوھ . تىرۆرىزم ۋە تىكچوونى شىرازەى ئەمنى لەپەرەسەندنى زىاتردايە ۋە خودى بەرپىوھچوونى ھەلبژاردن پىيوسىتى بەئامادەباشى ۋە بانگھىشتى سوپايەكى گەرە ھەيە . ھىشتا لەوولاتدا مىللىشيا ئىسلامىيەكان بالادەست ۋە لەپىنناوې بەرژوھندىيەكانى خۇياندا لەپىرۆسەى ھەلبژاردنى ئىستادا دۆدۆشاو تىكەل دەكەن ۋە ھىچ كام لەدامەرزاوھەكانى دەولەت ۋە ھۆكۈمەت ۋە ھىزەكانى پۇلىس ناتوانن لانى كەمى پارىزگارى كىردن لەزۆرىيەى ناوچەكانى عىراقدا بۇ پالىئوراوھ سەربەخۇكان يان بۇ پالىئوراوھ چەپو ۋە عىلمانىيەكان كەنەيارى لايەنە دىنەكان بن، دابىن بگەن .

بارودۆخى ھەلبژاردن، تىرۆرىزمى ھىزەكۆنەپەرستەكان ۋە ھىزەئىسلامىيەكان ۋە مۇشتى ئاسىنىنى ھىزەكانى ئەمىرىكا بەسەرىدا زالە، لەبارودۆخىكى لەم چەشەندا پىرپىاگەندەى ھەلبژاردن ئازادانە بەرپىوھناچى ۋە ھاوولاتىيانى عىراق ناتوانن ئازادانە دەنگبەدەن ۋە ئىرادەى خۇيان بەخەنەگەر . تاكو ئىستاش نابىرنى كەھۆكۈمەتى عىراق

رئەشوپىنى تايىت بۇ رووبەروبوونەۋەى ئەو مەترسىيە بىگىرئەبەرو پارىزگارى كىردى پىويست فەراھەم بىكات، بەپىچەۋانەۋە دەبىنرئە كەحكومەتى كاتى عىراق ۋە ھىزەكانى ئەمىرىكا شەۋوېرئە سەرقالى ئەۋەن كەچۈن ئەۋ ھىزە لايەنەنە سەرىبەخۇيان بىپارىزىن ۋە لەۋلايشەۋە بەتەۋاۋى جەۋىيان بۇ چالاكى ۋە جموجولى ھىزە كۈنەپەرسەتەكان ۋە كارە تىرۇرىستىيەكانىيان شىلكردوۋە.

4/ پىرۇسەى ھەلېژاردنى ئىستا فرسەتى خولقاندوۋە بۇ بەرزبوونەۋەى ھەرچى زىاتى دەنگى تايىفەگەرى ۋە تەۋەپەرسەتى مەزەبى ۋە رىگايەكى تىرى كىرئەتەۋە بۇ دامەزىراندنى عىراقىكى قەۋمى ۋە تائىفى ۋە مەزەبى ۋە بىگىرە بوۋە بەنەردەۋانئىك بۇ شەرىبەتدان پىرى لەرىگەى صندوقەكانى دەنگدانەۋە. سووربوونى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراق لەسەر بەپىرئەچوونى ھەلېژاردن لەم بارودۇخى شەرو ئازاۋەيەدا بەھەر شىۋەبەك بى، خۇباردن لەفەراھەمكىردى مەرج ۋە پىويستىيەكانى ۋە سووربوونىيان لەسەر ھەلېژاردن تەنەنەت ئەگەر ھەندىك ناۋچەى عىراق بەھۆى خرابى بارودۇخى ئەمنىيەۋە تىپايدا بەشدارى نەكەن، ۋە... تاد ئەمانە ھەموۋى ھەنگاۋىكى تىر بۇ سەپاندنى ناسنامەى مەزەبى ۋە تائىفى ۋە قەۋمى ۋە پىشلىكىردى مافى ھاۋالاتى بوونى يەكسان ۋە ھەنگاۋەلگىرتنە روۋە دامەزىراندنى عىراق لەسەر ئەۋ بىنەما قەۋمى ۋە مەزەبى ۋە تائىفىيەنە. بەمچۇرە پال بەخەلگەۋە دەنئىن، لەبرى دەنگدان بەۋ بەرنامە ئىنتىخابىيەنەى كەخواست ۋە بەرئوۋەندىيەكانىيان لەخۇدەگىرئە، دەنگدەن بەۋ حىزب لايەنەنەى خۇيان كىردوۋە بەنۆينەرى نەتەۋە مەزەب ۋە تايىفە جۇراۋچۇرەكان.

مەترسىيەكانى ئەم ھەنگاۋە لەۋەدايە كەئە ھىزەنەى بىپىارە سەبى رۇژ لەھەلېژاردن سەرىكەۋەن بەدەستبەئىن دەستورى ھەمىشەى عىراق دادەپىزىن ۋە تەنەنەت دەتوانن خۇيان لەۋە بىپىرئەن كەپابەندىن بەياساى كاتى بەپىرئەبىردنى دەۋلەتى عىراقەۋە كەكاتى خۇى ئەنجومەنى كاتى عىراق مۇرى كىردبوۋ.

لەم بارودۇخەدايە كەئەگىر تىرۇرىزىم زىاتر كىلپەدەسىئى ۋە كاردانەۋەى ئىرھابى ھىزەكانى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراقىش تووندتردەبىتەۋە، ئىستا ئىتر پەنابىردنە بەر تووندوتىزى ۋە وىرانكارى بوۋە بەۋاقىيەتى سەرىكى كۆمەلگى عىراق لەسەروپەندى ھەلېژاردنى داھاتوۋدا.

5/ لايەنئىكى نىۋەدەۋلەتى بەشىۋەبەكى كاراۋ چالاك سەرىبەرشى ھەلېژاردنەكانى عىراق ناكات. سەرىبەرشى كىردنى ئەم ھەلېژاردنە لەلايەن نەتەۋە يەكگىرتوۋەكانەۋە رۇر فۇرمالى ۋە روۋكەشە، ھىزەكانى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراق بەجىدى بەشۋىن ئەۋەۋە نىن كەبارودۇخىكى ئەمنى لەبار بۇ بەشدارى ۋە سەرىبەرشى نەتەۋەبەكگىرتوۋەكانەۋە فەراھەم بىت. ھەروەھا باسكىردن لەسەرىبەخۇى كۆمىسىۋى بالى ھەلېژاردنەكان ھىچ نىيە جگە لەخۇل كىردنە چاۋى خەلگ چۈنكە ئەۋ كۆمىسىۋىنە بەتەدەخولى راستەۋخۇى ئەمىرىكا دامەزىراۋە ھەموۋ مەرج كارەكانى بۇ دىارىكارەۋە. لەبەرنەۋە خەلگى عىراق لەم ھەلېژاردنەدا ناتوانى مەمانە بەدەنگەكانى خۇى بىكات ۋە ساختە تەزۋىركىردن لەئەنجامەكانى ھەلېژاردنە مەسەلەبەكە راستەۋخۇ پەيوەندى بەۋ ئامانجانەۋە ھەبە كەئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى دەيانەۋى لەم ھەلېژاردنە چىنگىيان بەۋى ۋە ھىچ دورىيە بەپىرى بەرئوۋەندىيەكانى ئەمىرىكا ھىزە ھاۋكارەكانى ئەنجامەكانى دەسكارى بىكىرئە بىگۇپىرئە.

6/ كۆمىسىۋىنە بالى ھەلېژاردنەكان قەيدوبەندى زۇرى دانارە بۇ بەشدارى حىزب لايەن ۋە كەسايەتە سىياسىيەكان، ئەم قەيدوبەندەنە ھەم سىياسىن ۋە ھەم مالى. لەبۋارى قەيدوبەندە سىياسىيەكاندا كۆمەلئىك مەرجى كىشىدار دانارە كەبەپىرى ئەۋە كۆمىسىۋىنەكە بەشدارى قەۋارە سىياسىيەكان لەھەلېژاردنە پەسەندەكەت، بەپىرى ئەۋ مەرجانە ئەبىت ئەۋ لايەنەى لەھەلېژاردنە بەشدارى دەكات دۇايەتى ئىرھاب ۋە توندوتىزى بىكات رىز لەياسا بىگىرئە بەپىرى ئەۋەى كە كۆمىسىۋىنەكە روونىبىكاتەۋە مەبەست لەچەمكى ئىرھاب ۋە توندوتىزى ۋە ياسا چىپە، ھەروەھا كۆمىسىۋىنەكە بەشدارى حىزبەكان ۋە خۇپالوتنى كەسايەتەكانى بەدانى پارەبەكى زۇرەۋە گىرئەۋەتەۋە لەم بۋارەدا بارگىرئە كىردوۋن، گىرئەۋەۋە مافى خۇكاندىكىردن بەپارەۋە ملىكايەتەۋە ھەنگاۋىكە لەدۇى ھەژاران ۋە نەداران ۋە ھەلۇەشاندنەۋەى پىرەنسىبى فرسەتى بەرابەرە لەپىرۇسەى ھەلېژاردنە، دىارە كىرئەكاران ۋە زەحمەتكىشىان ۋە نەداران ناتوانن ئەۋ برە پارە زۇرەى دىارىكارەۋە دابىنكەن، ھەروەھا كاندىدەكانى ئەۋان ناتوانن بوونى خۇيان سەلمىئەن لەپىرۇسەى ھەلېژاردنە چالاکانە بەشدارىيەكە ئەگەر دەستىيان بەتال بىت، ئەمە لەكاتىكدا كەخودى كەحكومەتى كاتى عىراق لەپىشكەشكىردى ھەرچەشەنە يارمەتى ۋە كۆمەكىك بەپالئىراۋان بۇ ئەنجامدانى پىرۇپاگەندەى ھەلېژاردن خۇدەبوپىرئە.

ئەم قەيدوبەندەنە لەكاتىكدا دادەنرئە لەدۇى كەسايەتە كىرئەكارى ۋە چەپو زەحمەتكىشەكان دەبىنن لەۋلاترەۋە ھىزەكانى ھاۋكارى ئەمىرىكا ھەموۋ سەرىچاۋەكانى ھىزە پارەۋە دەسەلەتەيان قۇرخىردوۋە تەنەنەت ھەموۋ تۋانكانى دەۋلەت ۋە حكومەت ۋە پارەۋەپولەكانى، كەلەبناغەدا سامان ۋە سەروەتى خودى خەلگى عىراقە، بۇ خىزمەتى پىرۇسەى ھەلېژاردنى خۇيان ۋە بەرەۋپىشكىردى سىياسەتەكانى خۇيان ۋە بەرنامەۋە پىرۇپاگەندەكانىيان بەكاردەھىئەن.

لەبەرنەم خالانەى كەلەسەرەۋە باسمان كىرئە يەكىتى كۆمۇنىستەكان خۋازىيارى ئەۋەبە ھەلېژاردنەكانى ئىستى عىراق دۋاخىرئە تاكو پىويستى ۋە مەرجە سىياسى ۋە ئەمنىيەكانى فەراھەم دەبىت، تا خەلگى عىراق ئازادانە بتوانن دەنگى خۇيان بەدەن ۋە لەۋ پىرۇسەيەدا بەشدارى بىكەن، ھەروەھا يەكىتى كۆمۇنىستەكان داۋاش دەكات كەھەموۋ ئەۋ قەيدوبەندەنە لاپىرئە كىرئەگىرئەگىرئە لەبەشدارى ۋە خۇپالوتنى كىرئەكاران ۋە نەداران لەھەلېژاردنى داھاتوۋدا ، لاپىرئە ئەۋ قەيدوبەندەنە پىشەمەرجى بەشدارى كىردى خەلگى كىرئەكارو زەحمەتكىشى عىراق ۋە ئەۋ حىزب لايەنە سىياسىيەنە، لەۋانەش يەكىتى كۆمۇنىستەكان لەعىراقدا، كەبەرگىرئە لەبەرئوۋەندىيەكانى ئەۋان دەكەن.

يەكىتى كۆمۇنىستەكان لەعىراق
كۆمىتەى ناۋەندى
كۆتايى تىرىنى دۋوۋەمى 2004